

สารบัญ

บทที่ 1	ความรู้ทั่วไปเรื่องพืชสมุนไพร	11
1.1	ประวัติการใช้พืชสมุนไพรในประเทศไทย	12
1.2	พืชสมุนไพรในเหตุการณ์ปัจจุบัน	15
1.3	พืชสมุนไพรและยาสมุนไพร	16
1.4	ประโยชน์ของพืชสมุนไพร	17
1.5	พืชสมุนไพรกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	28
1.6	สรุปท้ายบท	32
บทปฏิบัติการที่ 1	33	
แบบฝึกหัด	36	
เอกสารอ้างอิง	38	
บทที่ 2	การตลาดเกี่ยวกับพืชสมุนไพร	39
2.1	ความหมายของการตลาด	40
2.2	ระดับของตลาดสินค้าเกษตร	40
2.3	โครงสร้างการตลาดสินค้าเกษตร	42
2.4	ประเภทตลาดสมุนไพร	45
2.5	แนวโน้มตลาดสมุนไพรไทยในระดับโลก	52
2.6	สถานการณ์การตลาดพืชสมุนไพร	53
2.7	พืชสมุนไพรที่ได้รับการส่งเสริมให้นำมาใช้ในการรักษาโรค	57
2.8	วิธีการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลการตลาด	58
2.9	สรุปท้ายบท	62
บทปฏิบัติการที่ 2	63	
แบบฝึกหัด	65	
เอกสารอ้างอิง	67	

บทที่ ๓ ประเภทของพืชสมุนไพร ๖๙

๓.๑ พืชสมุนไพรจำแนกตามการนำมาใช้ประโยชน์	๗๐
๓.๒ พืชสมุนไพรจำแนกตามส่วนของพืชที่นำมาใช้	๘๒
๓.๓ พืชสมุนไพรจำแนกตามลักษณะโครงสร้างภายนอกของพืช	๘๔
๓.๔ พืชสมุนไพรจำแนกตามสารสำคัญ	๘๗
๓.๕ พืชสมุนไพรจำแนกตามการเป็นพิษ	๙๐
๓.๖ สรุปท้ายบท	๙๖
บทปฏิบัติการที่ ๓	๙๗
แบบฝึกหัด	๑๐๓
เอกสารอ้างอิง	๑๐๕

บทที่ ๔ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปลูกพืชสมุนไพร ๑๐๗

๔.๑ ปัจจัยเกี่ยวกับดิน	๑๐๘
๔.๒ ปัจจัยเกี่ยวกับน้ำ	๑๑๒
๔.๓ ปัจจัยเกี่ยวกับมาตรฐานอาหารพืชและปุ๋ย	๑๑๘
๔.๔ ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพอากาศ	๑๒๔
๔.๕ สรุปท้ายบท	๑๒๙
บทปฏิบัติการที่ ๔	๑๓๐
แบบฝึกหัด	๑๓๓
เอกสารอ้างอิง	๑๓๔

บทที่ ๕ การวางแผนปลูก การปลูก

และการดูแลรักษาพืชสมุนไพร ๑๓๕

๕.๑ การวางแผนปลูกพืชสมุนไพร	๑๓๖
๕.๒ การปลูกพืชสมุนไพร	๑๔๐
๕.๓ การปฏิบัติดูแลรักษา	๑๔๘
๕.๔ สรุปท้ายบท	๑๕๗
บทปฏิบัติการที่ ๕.๑	๑๕๘

บทปฏิบัติการที่ 5.2	161
บทปฏิบัติการที่ 5.3	164
แบบฝึกหัด	166
เอกสารอ้างอิง	168

บทที่ 6 การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	169
6.1 การเก็บเกี่ยวพืชสมุนไพร	170
6.2 การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวพืชสมุนไพร	177
6.3 การจัดทำบรรจุภัณฑ์	183
6.4 การบรรจุหีบห่อ	186
6.5 สรุปท้ายบท	188
บทปฏิบัติการที่ 6	189
แบบฝึกหัด	192
เอกสารอ้างอิง	193

บทที่ 7 สรรพคุณของพืชสมุนไพรและ กรรมวิธีการนำพืชสมุนไพรไปใช้ประโยชน์	195
7.1 หลักการใช้พืชสมุนไพร	196
7.2 ข้อควรรู้เกี่ยวกับการซึ่งและการตรวจสอบพืชสมุนไพร	200
7.3 สรรพคุณของสารออกฤทธิ์ในพืชสมุนไพร	203
7.4 กรรมวิธีการนำพืชสมุนไพรไปใช้ประโยชน์	206
7.5 สรุปท้ายบท	232
บทปฏิบัติการที่ 7.1	233
บทปฏิบัติการที่ 7.2	235
บทปฏิบัติการที่ 7.3	237
แบบฝึกหัด	240
เอกสารอ้างอิง	241

บทที่ 8 พืชสมุนไพรในห้องถินและสรรพคุณ 243

8.1 กะเพรา	244	8.16 ประยงค์	258
8.2 กานพลู	244	8.17 เปราะหอม และเปราะป่า	259
8.3 ขมิ้น	245	8.18 ผักบุ้งทะเล	260
8.4 ข่า	246	8.19 ผั่ง	261
8.5 ขี้เหล็ก	247	8.20 พญาโย	262
8.6 เจดมูลเพลิงแดง	248	8.21 พริกไทย	263
8.7 ช่องระอา	249	8.22 พริกขี้หนู	264
8.8 ชุมเห็ดเทศ	250	8.23 พลับพลึง	264
8.9 คงดึง	251	8.24 เพกา	264
8.10 ดาวเรือง	252	8.25 แพงพวย	267
8.11 ต้าลีง	253	8.26 ไฟล	268
8.12 เตยหอม	254	8.27 พাতะลายใจ	269
8.13 ทองพันชั่ง	255	8.28 มะละกอ	270
8.14 เทียนม่าน	256	8.29 สับปะรด	271
8.15 บัวบก	257	8.30 อัญชัน	272
8.31 สรุปท้ายบท	273		
บทปฏิบัติการที่ 8	274		
แบบฝึกหัด	277		
เอกสารอ้างอิง	278		

บทที่ 9 การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การจัดจำหน่าย และการทำบัญชี 279

9.1 การเพิ่มมูลค่าผลผลิต	280
9.2 การจัดทำบัญชีวัสดุ	282
9.3 การจัดจำหน่าย	284
9.4 ประเภทของสินค้าสมุนไพร	287
9.5 การทำบัญชี	289
9.6 สรุปท้ายบท	294
บทปฏิบัติการที่ 9	295
แบบฝึกหัด	297
เอกสารอ้างอิง	298

ชื่อ

19/08/54

- ในกรณีที่ต้องการซื้อเป็นจำนวนมาก เพื่อใช้ในการสอน การฝึกอบรม การส่งเสริมการขาย หรือเป็นของขวัญพิเศษ เป็นตน กรุณาติดต่อสอบถามราคายield เด็กที่ ฝ่ายขาย บริษัท ชีเอ็ตซูเคชั่น จำกัด (มหาชน) อาคารเนชั่นกรุงเทพฯ ชั้นที่ 19 เลขที่ 1858/87-90 ถนนบางนา-ตราด กม. 4.5 แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260 โทรศัพท์ 0-2739-8222 โทรสาร 0-2739-8356-9
- หากมีคำแนะนำหรือติชม สามารถติดต่อได้ที่ comment@se-ed.com

การผลิตพีชสมุนไพร

โดย มนษา ลิมปีประพันธ์

ราคา 195 บาท

BSTI DEPT. OF SCIENCE SERVICE
สำนักหอสมุดฯ กรมวิทยาศาสตร์บริการ

1110013531

สงวนลิขสิทธิ์ในประเทศไทยตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ © พ.ศ. 2554 โดย มนษา ลิมปีประพันธ์
ห้ามคัดลอก ลอกเลียน ดัดแปลง ทำซ้ำ จัดพิมพ์ หรือกระทำอื่นใด โดยวิธีการใดๆ ในรูปแบบใดๆ
ไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ เพื่อเผยแพร่ในสือทุกประเภท หรือเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ
นอกจากจะได้รับอนุญาต

4 1 2 - 7 1 7 - 3 2 0
0 4 5 5 2 1 0 9 8 7 6 5 4

633.88
เลขหน้า ๒๑๔
๒๕๕๔
เลขทะเบียน 18355
วันที่ 18/๊.๊. 2554

112696

ข้อมูลทางบรรณาธุรกรรมของหอสมุดแห่งชาติ

มนษา ลิมปีประพันธ์.

การผลิตพีชสมุนไพร. – กรุงเทพฯ : ชีเอ็ตซูเคชั่น, 2554.

320 หน้า.

1. พีชสมุนไพร – การปลูก. 2. พีชสมุนไพร – แปรรูป.

I. ชื่อเรื่อง.

633.88

ISBN : 978-616-08-0196-1

จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายโดย

 บริษัท ชีเอ็ตซูเคชั่น จำกัด (มหาชน)
SE EDUCATION PUBLIC COMPANY LIMITED

อาคารเนชั่นกรุงเทพฯ ชั้นที่ 19 เลขที่ 1858/87-90 ถนนบางนา-ตราด กม. 4.5 แขวงบางนา
เขตบางนา กรุงเทพฯ 10260 โทรศัพท์ 0-2739-8000

พิมพ์ที่ บริษัท ร. พรินต์ (1991) จำกัด

เลขที่ 23/71-72 หมู่ 1 ซอยเตือนภัย ถนนบางรักพิษณุโลก แขวงแสมดำ เขตบางรัก กรุงเทพฯ 10140 โทรศัพท์ 0-2451-3010
ผู้รับผิดชอบ พิมพ์ชัย ผู้พิมพ์พีชสมุนไพร พ.ศ. 2554